

บทคัดย่อ

การศึกษาค้างนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึง วิธีการสร้าง และนำเอาความรู้ มาใช้ในการสร้างวาทกรรมต่างๆ ขึ้นมา เพื่อใช้ในการกำหนด และบริหารนโยบายสาธารณะให้กลายเป็นเครื่องมือสำหรับดำเนินการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย โดยได้นำเอากรณีการทุจริตในการจัดซื้อยา และเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ.2541 มาใช้เป็นกรณีศึกษา ทั้งนี้เพราะ กรณีดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงนัยสำคัญของการใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการขับเคลื่อนกระบวนการคอร์รัปชันอย่างชัดเจน รวมทั้งมีจำนวนเงินงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตครั้งนี้สูงถึง 1,400 ล้านบาท โดยต้องการจะพิสูจน์ว่า กรณีศึกษาดังกล่าว เป็นการคอร์รัปชันเชิงนโยบายตามนิยามความหมายที่การศึกษาค้างนี้ได้กำหนดเอาไว้ว่า เป็นการใช้ความรู้ทางวิชาการ หรือความรู้เฉพาะวิชาชีพในการสร้างวาทกรรมทางนโยบายขึ้นมา เพื่อใช้ในการสร้างนโยบายสาธารณะขึ้นมาใหม่ทั้งหมด หรือเปลี่ยนแปลงนโยบายใดนโยบายหนึ่ง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเปิดโอกาส หรือช่องทางต่างๆ ในการอำนวยความสะดวก หรือเพื่อเป็นประโยชน์ส่วนตัว หรือการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ธุรกิจของครอบครัว หรือของพรรคพวกได้อย่างมีความชอบธรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สามารถทำให้การคอร์รัปชันนั้น เป็นการกระทำที่ดูเสมือนว่า ไม่ผิดกฎหมายแต่อย่างใด หรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาพบว่า ถึงแม้กรณีศึกษาดังกล่าวจะเป็นการคอร์รัปชันก็ตาม แต่ก็ยังเป็น การคอร์รัปชันในรูปแบบเดิม ไม่เข้าหลักเกณฑ์เป็นการคอร์รัปชันเชิงนโยบายตามที่การศึกษาค้างนี้กำหนด กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทางด้านวาทกรรมทางนโยบายแล้ว พบว่า ไม่ได้มีการสร้างวาทกรรมทางนโยบายในทุกขั้นตอนการดำเนินงานสำคัญ โดยมีการสร้างวาทกรรมทางนโยบายในขั้นตอนการสร้างปัญหา และขั้นตอนการสร้างความสมเหตุสมผลให้กับแนวทางแก้ไขปัญหานั้น แต่ไม่ได้มีการสร้างวาทกรรมทางนโยบายในอีกขั้นตอนหนึ่ง นั่นคือ ในขั้นตอนการสร้างวิธีการดำเนินงานทางนโยบาย และเมื่อพิจารณาในส่วนของหลักเกณฑ์ด้านการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย พบว่า เป็นการดำเนินงานที่เข้าหลักเกณฑ์ทางด้านตัวบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ทางด้านกระบวนการ ได้แก่ ไม่ได้เป็นกระบวนการที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เพื่อใช้เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเท่านั้น และไม่เข้าหลักเกณฑ์ทางด้านวิธีการดำเนินงาน ได้แก่ ไม่ได้เป็นวิธีการที่ไม่ต้องหลีกเลี่ยง หรือใช้ช่องว่างของกฎหมายเป็นเครื่องมือ แต่อย่างใด